

РЕШЕНИЕ

№ 399

гр. Пловдив, 22.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛОВДИВ, XIV СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Анна Ив. Иванова

Членове: Иван Ал. Анастасов

Цвета Б. Борисова

при участието на секретаря Валентина П. Всилева
като разгледа докладваното от Иван Ал. Анастасов Въззивно гражданско дело № 20245300500109 по описа за 2024 година

Производството по делото е образувано по въззивна жалба от М. и А. П.и, против решение № 465/29.10.2023г. по гр.д.№ 301/2022г. на РС- гр.*****, с което са отхвърлени предявените от жалбоподателите искове за прогласяване за нищожни нотариален акт за дарение № *****/2019г. на Нотариус К., нотариален акт за покупко- продажба № *****/2021г. на Нотариус К. и нотариален акт за покупко-продажба № *****/2021г. на Нотариус К., както и исковете да бъде признато за установено по отношение на ответника, че жалбоподателите са собственици на ½ ид.ч. от ПИ с КИ *****.*****.342 по КК на гр. *****; на самостоятелен обект сграда с идентификатор *****.*****.342.2.1; както и по ½ ид.ч. от самостоятелни обекти в същата сграда с №№ 4 и 5, като ответникът З. К. И. да бъде осъден да предаде владението върху процесните имоти. Във въззивната жалба се сочи, че обжалваното решение е неправилно и незаконосъобразно. Оспорва се като погрешен извода на РС, че от събраните доказателства се установило, че отпечатъкът от палеца, положен срещу дарител и продавач, е положен от Т. П., който не можел да се подпише и изпише имената си. Твърди се, че по останалите наведени с исковата молба основания за нищожност РС въобще не е изложил мотиви. Твърди се, че нотариалните актове са нищожни и на основание чл. 576 от ГПК, поради допуснати нарушения на изискванията на чл. 579 от ГПК. Изложени са подробни доводи за това. Цитирана е съдебна практика. Иска се цялостна отмяна на обжалваното решение и уважаване на исковете.

От въззиваемия З. И. е подаден отговор на въззивната жалба, с който се поддържа, че обжалваното решение е правилно и законосъобразно. Изложени са доводи в насока на това, че при изповядване на сделките по трите нотариални акта не са допуснати никакви нарушения или пропуски на изискванията на закона. Иска се потвърждаване на обжалваното решение.

ПОС, XIV гр.с., като се запозна с материалите по делото, намира следното:

Производството по гр.д.№ 301/2022г. на РС- гр.***** е образувано по искова молба от А. Г. П. и М. Г. П. против З. К. И. за това да бъде постановено решение, с което да бъдат обявени за нищожни нотариален акт за дарение на недвижим имот № *****, том 7, нот.дело № *****/2019г. на Нотариус К., нотариален акт за покупко- продажба на недвижим имот № *****, том 7, нот.дело № *****/2021г. на Нотариус К., нотариален акт за покупко- продажба на недвижим имот № *****, том 7, нот.дело № *****/202г. на Нотариус К., да бъде признато за установено по отношение на ответника, че ишците са собственици на: ½ ид.ч. от ПИ № *****.*****.342 по КК на гр.*****, с адрес на имота гр.*****, ул.,*****, целият с площ от 483 кв.м., при съсед: *****.*****.350, *****.*****.343, *****.*****.341, *****.*****.297; СОС с идентификатор *****.*****.342.2.1 по КК на гр.*****, с адрес гр.*****, ул.,*****, който СОС се намира в сграда № 2, построена в ПИ № *****.*****.342, с площ от 99,96 кв.м., ведно с прилежащата ½ ид.ч. от общите части на сградата и приземието; ½ ид.ч. от СОС с идентификатор *****.*****.342.1.4 по КК на гр.*****, с адрес ул.,*****, ет.1, който СОС се намира в сграда с идентификатор *****.*****.342.1, ведно с прилежащи идеални части от общите части на сградата; , ½ ид.ч. от СОС с идентификатор *****.*****.342.1.5 по КК на гр.*****, на адрес гр.*****, ул.,*****, който СОС се намира на етаж 1 в сграда с идентификатор *****.*****.342.1, като ответникът бъде осъден да предаде владението върху имотите. В исквата молба се твърди, че ишците са единствените наследници по закон на Т. А.ов П., починал на 25.08.2021г. С нотариален за дарение № *****, том 7, нот.дело№ *****/2019г. на Нотариус К. наследодателят Т. П. дарил на ответника 1/12 ид.ч. от ПИ № *****.*****.342 по КК на гр.*****, целият с площ от 483 кв.м. На 23.12.2019г е продал на ответника втория от процесните имоти, която продажба е оформена с нотариален акт № *****, том 7, нот.дело № *****/2021г. на Нотариус К.. На същата дата е продал на ответника 5/12 ид.ч. от ПИ с идентификатор *****.*****.342 по КК на гр.*****, целият с площ от 483 кв.м., ведно с третия и четвъртия от процесните имоти, която продажба е оформена с нотариален акт № *****, том 7, нот.дело № *****/2021г. на Нотариус К.. Твърди се, че при изповядване на сделките и по трите нотариални производства е процедирано по един и същи начин. Преди описание на приложените към нотариалния акт за дарение документи нотариусът е записал следното: „страните заявиха, че са съгласни на условията на договора, след като се уверих в самоличността и дееспособността на страните, както и че дарителите са собственици на имота и че са изпълнени особените изисквания на закона съставих този нотариален акт, който се прочете на страните и след одобрението им и изявлението на дарителите, че подписват акта по добра воля, без принуда не се намират в състояние на крайна нужда и разбират правните последици от подписването на този договор, се подписа от страните и от мен нотариуса“. На втора страница от нотариалния акт, след думата „дарител“ имало отбелязване „положен десен палец поради болест“ и някакъв отпечатък. Няма отбелязване кое участващо лице е положило десния палец, нито отбелязване кое лице е констатирало невъзможност за подписване от участващо лице. В двата нотариални акта за покупко- продажба на недвижими имоти, на трета страница от нотариалните актове след думата „продавач“ има отбелязване „положен десен палец поради болест“ и някакъв отпечатък. Също няма отбелязване кое участващо лице е положило десния палец, нито кое лице е констатирало невъзможност за подписване от участващо лице. Ишците- жалбоподатели в настоящето въззивно производство, считат, че нотариалните актове са нищожни, тъй като при съставянето им са нарушени изискванията на чл.579 ГПК, съгласно която норма при нотариалното удостоверяване на подписа на участващо лице нотариусът е длъжен да се увери, че по някаква причина лицето не може да се подпише и да удостовери кое е лицето, което не може да се подпише и по каква причина. Освен това в нотариалните актове за покупко продажба нотариусът бил отразил, че участниците са написали саморъчно трите си имена. В нито един от нотариалните актове Т. П. не се бил подписал, нито бил изписал трите си имена, каквото било изискването на цитираната разпоредба. Наследодателят на ишците не е страдал от недъг, в резултат на който да не може да се подпише или да не може да положи идентифицируем подпис. В кантората на нотариус К. наследодателят П. се е явявал и за други нотариални производства, полагал е подписи и е изписвал трите си имена собственоръчно. Нотариусът не бил спазил

процедурата по чл.579 от ГПК, като не бил посочил кой от участниците в производството е лице, което не може да се подпише.

С подадения от ответника отговор на исковата молба се оспорва твърдението, че нотариалните актове са нищожни поради неспазване на предписаната форма. Оспорват се исковите като неоснователни. Оспорва се твърдението, че Т. П. е могъл да се подписва, като се твърди, че към датата на изповядването на оспорваните сделки Т. П. бил с прекаран инсулт, имал е множество заболявания, които му пречели да движи необезпокоявано ръката си.

По първоинстанционното дело са приети заверени копия от трите горепосочени нотариални акта. И в трите, срещу текстовете „продавач“ и „дарител“ на последните им страници е положен пръстов отпечатък с ръкописно отбелязване „положен десен палец, поради заболяване“. Съгласно чл.576 от ГПК, нотариалното действие е нищожно, както и когато при неговото извършване е нарушен чл.579 от ГПК. Съгласно чл.579, ал.2 от ГПК, Когато някое от участващите лица не може да подпише поради неграмотност или недъгавост, се прилага чл.189, като актът не се приподписва от свидетели. В разпоредбата на чл.189, ал.1 от ГПК е предвидено, че частен документ, издаден от неграмотен, трябва да носи вместо подпис отпечатък на десния му палец и да бъде приподписан от двама свидетели, а в случай, че отпечатъкът на десния палец не може да бъде сложен, в документа трябва да се отбележи причината за това, както и с кой друг пръст е сложен отпечатъкът. Т. А.ов П. е починал на 25.08.2021г. и негови наследници, съгласно приетото удостоверение за наследници са племенниците му М. Г. П. и А. Г. П..

По делото на РС- гр.***** са приети също така експертно решение на НЕЛК № 0527/066/11.04.2019г., с което на Т. А.ов П. е определена 90 % трайно намалена работоспособност в резултат на общо заболяване, като при извършените консултации във връзка с извършеното преосвидетелстване е констатирана остатъчна десностранна централна хемипареза в тежка степен за ръката, лека степен за крака и много лек дискоординационен синдром; договор за заем с нотариална заверка на подписите от 26.03.2019г., сключен между И. М. Г., в качеството му на заемодател, и Т. А.ов П., в качеството му на заемател, с положен подпис и саморъчно изписани трите имена на заемателя; нотариална покана от Т. А.ов П. до А. Г. П., с нотариална заверка на подписа от 18.06.2019г.; декларации от Т. А.ов П., с нотариални заверки №№ 37/03.01.2020г. и 946/28.02.2020г. на Нотариус К., с положен отпечатък от десен палец поради заболяване; пълномощно от Т. П. в полза на П. П. С., с нотариална заверка № 4231/20.09.2019г. на Нотариус Н., с положен отпечатък от десния палец; пълномощно от Т. П. в полза на адв. Л. А.-М., с нотариална заверка № 3787/22.08.2019г. на Нотариус Н., с положен отпечатък от десния палец; епикриза от 05.05.2017г., видно от която Т. А.ов П. е бил приет в неврологично отделение на МБАЛ“*****“ЕООД с мозъчно сътресение, което по данни на пациента е причинено в резултат от нанесен побой. В РС- гр.***** между Т. А.ов П., А. Г. П. и М. Г. П. са водени гр.д.№ 2088/2019г., с предмет ЗЗДН, гр.д.№1851/2019г., с предмет чл.32 от ЗС, гр.д.№ 1540/2019г., с предмет делба, и НЧХД № 68/2020г., с предмет чл.130, ал 1 от НК. С присъда № 260010/18.03.2021г. по НЧХД № 68/2020г. А. Г. П. е признат за виновен за това, че на 07.10.2019г. в гр.***** , ул.,***** е причинил на Т. А.ов П. лека телесна повреда, изразяваща се в разкъсно- контузна рана в областта на втори пръст на левия крак, както и охлузване по гърба на носа, охлузване по долната повърхност на брадичката, охлузване в поясната област, кръвонасядане по външната повърхност на лява подбедрица, охлузване по вътрешната повърхност на левия лакът. Приети са също така операционна бележка от „Банка ДСК“ЕАД и декларация по чл.66, ал.2 от ЗМИП за изтеглена на 30.12.2019г. от разплащателна сметка на Т. П. сума, на които е положен подпис от Т. П., като декларацията е попълнена ръкописно, както и договор за правна защита и съдействие от 21.01.2020г. с възложител Т. П., на който от името на клиента е положен подпис.

Пред РС- гр.***** са разпитани свидетелите И. С. /без родство/, И. Н. / без родство/, С. К. / без родство/, Л. А.-М. / без родство/ и Ш. Р. / без родство/. Свидетелят И. С. познавал

Т. П. от 1982г. През 2019г. свидетелят му дал пари на заем, за което сключили писмен договор, на който П. саморъчно изписал имената си и се подписал пред нотариус. След това С. не го бил виждал да пише или подписва. Т. П. пушел, постоянно бил с цигара, купувал цигари, а преди това си свивал. Сам си палел цигарата, като я държал с дясната ръка. Свидателят последно бил виждал Т. П. през пролетта на 2020г. Той е получил един инсулт преди 2019г., след това казал на свидетеля, че получил втори към края на 2019г..

На свидетеля И. Н., който е бил съсед на Т. П., му е известно състоянието му между 2019г. и 2021г. Виждал го да минава покрай дома му, когато ходил до магазина. Т. П. сядал пред дома на свидетеля, да изпуши цигара, тъй като се уморявал, след това се прибирал в дома си. Т. П. доста пушел. Свидателят не бил виждал някой да му дава огънче. Той сам си палел цигарите със запалка, а преди това ползвал кибрит. Пушел с дясната ръка. Преди да почине Т. П. не си държал пръстите на дясната ръка както трябва.

Свидетелката К. не познава лично Т. П.. Обяснява, че по принцип при изповядване на продажба се подписват шест броя актове, четири декларации или приблизително десет-дванадесет броя документи. Сигурна е, че при изповядване на сделките по горепосочените нотариални актове се е уверила лично в самоличността на Т. П.. Не си спомня подробности, но заявява, че при всяка сделка най-напред разглежда документите, сменя самоличността на страните, правят проверка на личните карти, изчита актовете и след това пита лицата дали са съгласни, имат ли въпроси и всичко ли им е ясно. Не си спомня конкретно Т. П. да се е подписал с отпечатък от палеца си. Много често страните се подписвали с отпечатък от палец. Когато се стигнело до подписване на документите, свидетелката, в качеството ѝ на нотариус, указвала на страните, че трябва да си напишат трите пълни имена и да се подпишат. Който не можел да напише имената си и да се подпише, заявява че не може. Тогава свидетелката ги питала, защо не могат да се подпишат – поради заболяване или поради неграмотност. След посочване на причината, тя се отразявала в акта. По предявените ѝ процесни нотариални актове свидетелката е заявила, че забележката не я е писала тя, а най-вероятно неин служител.

Свидетелката Л. А.-М. познава Т. П. от октомври 2019г. Обърнал се към нея с молба да му помогне да защити правата си, като казал, че е бит от близък негов роднина. Впоследствие станал клиент на свидетелката. Т. П. се придвижвал сравнително трудно и тъй като достъпът до кантората на адв.А.-М. бил с едно стъпало, П. с усилие повдигал крака си, а и не можел да затвори вратата. Т. П. се опитал да подпише адвокатските пълномощни, но не успял. Свидетелката видяла, че дясната му ръка стояла свита в лакътя, с леко присвити пръсти. Когато му дала документите за подпис, видяла, че с лявата си ръка хваща дясната и се опитва с двете ръце да държи химикала. Започнал на мястото за подпис да прави дракотини. Обяснил, че е прекарал два тежки инсулта и е получил десностранна пареза. Отишли в офиса на Нотариус К., който се намирал на първи етаж, до който имало стъпала. По тях П. се качвал, подпирайки се с лявата ръка по стената. Нотариусът изчел актовете, прегледал документите и ги поднесъл с молбите и всички придружаващи документи за подпис. В същия ден минали три сделки – едно дарение и две продажби. Когато му била дадена за подпис първата молба, Т. П. отново хванал химикала с двете си ръце. Дясната ръка хванал с лявата и опитал да се подпише. Тогава нотариус К. казала, че след този подпис трябва да изпише и трите си имена и той заявил „не мога“. Нотариусът попитал защо и Т. П. казал „имам два инсулта“. Тогава нотариуската решила, че ще следва да положи отпечатък от десния си палец. След сделките, през януари 2020г. Т. П. дошъл при свидетелката и заявил, че иска да му бъдат изготвени документи, които да бъдат нотариално заверени, поради това, че си е получил парите по сделката. При същия нотариус, той отново не могъл да се подпише и положил отпечатък от палец.

Свидетелката Ш. Р. познава Т. П. от 40 години. Били съседи. Твърди, че не бил добре от 2015г., получил инсулт. Впоследствие получил още два, като след третия починал. Първият инсулт бил през 2018г., и след това Т. П. бил с парализирани дясната ръка и крак. Свидетелката му помагала в ежедневието. Посещавала го всеки ден. Той не можел нищо да прави с дясната си ръка. С лявата ръка взимал торба с хляб и даже го изпускал, а с дясната

нищо не вършел. Хранел се с лявата ръка и цигара пушел с лявата си ръка, а към края на 2019г бил още по-зле. Споделял й, че жилището на чужд ще го даде, но на племенника си няма да го даде. Не го била виждала да се подписва след втория инсулт. Придружавала го при адвоката му. Свидетелят е ходила по три пъти дневно в дома му, за да му сложи да яде.

Както се сочи и в мотивите към Решение № 316 от 23.01.2014 г. на ВКС по гр.д.№ 2371/2013г., III г.о., „Както полагането на ръкописен подпис, така и полагането на пръстов отпечатък от палец в договора е съзнателно действие на страната, което извършено пред нотариус, засвидетелства безпорочно волеизявление за договорна обвързаност - доколкото не се установи факт за противното. Двата случая законът третира като писмена форма, поставя ги под общ правен режим при установяване на пороците на волеизявлението, или авторството му. Щом прехвърлителят сам, пред нотариуса, е положил отпечатък от своя десен палец в документа, този документ свидетелства за изразеното волеизявление във форма, която законът приравнява на писмена“. Също така, съгласно трайната съдебна практика на ВКС / така например Решение № 32 от 15.01.2024 г. на ВКС по к.гр.д.№ 14/2023г., Решение № 220 от 24.10.2014г. по гр.д.№ 505/2014 г., I г. о. на ВКС, Решение № 60143 от 7.12.2021г. на ВКС по гр.д.№ 995/2021 г., II г. о., Решение № 313 от 22.06.2011 г. на ВКС по гр. д. № 1409/2010 г., IV г.о./, „Под недъгавост по смисъла на чл. 579, ал. 2 ГПК се има предвид всяко физическо състояние, вродено или придобито, в резултат на което лицето не може да положи подпис изобщо или да положи идентифицируем такъв“. Нечетливият подпис или почерк не са по правило неидентифицируеми. В този смисъл са мотивите към Решение № 621/13.07.2011 г. по гр.д. №1195/2009г. на ВКС, I г.о. и Решение № 75 от 15.06.2017г. по гр.дело № 2750/2016г. на ВКС, IV г.о.. В Решение № 621/13.07.2011г. се приема също така, че „когато болестното нарушение на двигателната способност на ръката не е пълно, в правомощията на нотариуса е да прецени дали се налага полагането на заместващ подписа отпечатък от палеца на лицето“ и „Ако подписът не е четлив, но нотариусът установи, че увреденото лице и друг път си е служило с този подпис, за валидността на нотариалното удостоверяване не е необходимо да се прилага разпоредбата на чл. 151 ГПК (отм.)“.

В конкретния случай положените на договора за заем от 26.03.2019г. и на нотариалната покана от 18.06.2019г. подписи от Т. П. са видимо разкривени, като този на втория документ бегло наподобява този на втория. Почеркът, с който са изписани имената му на договора, също е разкривен, нахъсан и трудно четлив. Сделките по нотариалните актове, чиято нищожност се иска да бъде прогласена, са сключени повече от половин година по-късно. Действително наличието на „десностранна централна хемипареза в тежка степен за ръката“- частична загуба на движение на мускулите, е било констатирано още през месец април 2019г., а според част от свидетелите Т. П. е продължавал да пуши с дясната ръка, като сам си е палил цигарите. Следва обаче да се има предвид, че човек с пареза на ръката може да държи химикал, както може да държи и цигара, но това не означава непременно, че може да извършва с дланта на ръката необходимите за полагане на подпис повече или по-малко сложни движения. Всъщност от показанията на свидетелката Л. А.-М. пряко се установява, че към датата на изповядване на сделките по трите нотариални акта Т. П. не е можел да движи дланта на дясната си ръка, за да положи подпис. Опитвал се е да подпише, като задвижва дясната длан с помощта на лявата. Това обстоятелство, както и дадената информация за прекарани инсулти, по преценка на съда е дало достатъчно основание на Нотариус Светлана К. да реши вместо подписи прехвърлителят по сделките да положи отпечатък от десния си палец на нотариалните актове. Нотариусът не е длъжен да изиска и да се запознае с медицинските документи за заболяването на страната по сделката, която твърди, че не може да подпише, нито да обоснове причината, поради която е приел, че това действително е така и е налице основание за приложението на чл.579, ал.2 от ГПК. Всъщност, съгласно чл.189, към който препраща чл.579, ал.2 от ГПК, посочване на причината е необходимо само когато е положен отпечатък от друг, различен от десния палец, пръст. Ето защо, както е сторено и от Нотариус К., е достатъчно да се посочи, че е положен отпечатък от десния палец по причина на заболяване, а не поради неграмотност. При това несъмнено отпечатъкът от десния палец е положен от продавача и дарителя по

нотариалните актове- Т. П., без да е необходимо имената му да бъдат изписани под или до отпечатъка. Текстът в нотариалните актове в смисъл, че страните по сделките са подписали акта и са изписали саморъчно трите си имена, не променя факта, че прехвърлителят не е бил в състояние да се подпише и да изпише имената си и поради това е положил отпечатък от десния си палец. Като приемем, че горепосоченият текст не отговаря на действителността по отношение на него, то това не опорочава изразената от него- напълно съзнателно и доброволно- воля да отчужди имота си в полза на въззиваемия З. И..

В обобщение на горното, съдът намира, че и трите нотариални акта не страдат от пороци, които да обосновават нищожност на същите. Съответно- изповяданите с тях сделки не са нищожни поради липса на форма и поради това процесните имоти не следва да се разглеждат като част от наследството, останало от покойния Т. П.. Жалбоподателите не се легитимират като собственици на тези имоти по наследство от него и правилно първоинстанционният съд е отхвърлил както исковете за прогласяване на нотариалните актове за нищожни, така и исковете по чл.***** от ЗС. Ето защо, обжалваното решение ще следва да бъде потвърдено изцяло, като жалбоподателите бъдат осъдени да заплатят по равно на въззиваемия направените от него съдебни разноски във въззивното производство в общ размер от 4000 лева.

Предвид гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 465/29.10.2023г. по гр.д.№ 301/2022г. на РС- гр.*****, с което са отхвърлени предявените от жалбоподателите А. Г. П. и М. Г. П. искове за прогласяване за нищожни нотариален акт за дарение № *****/2019г. на Нотариус К., нотариален акт за покупко- продажба № *****/2021г. на Нотариус К. и нотариален акт за покупко-продажба № *****/2021г. на Нотариус К., както и исковете да бъде признато за установено по отношение на ответника, че жалбоподателите са собственици на ½ ид.ч. от ПИ с КИ *****.*****.342 по КК на гр. *****; на самостоятелен обект сграда с идентификатор *****.*****.342.2.1; както и по ½ ид.ч. от самостоятелни обекти в същата сграда с №№ 4 и 5, като ответникът З. К. И. да бъде осъден да предаде владението върху процесните имоти.

ОСЪЖДА А. Г. П., ЕГН: ***** и М. Г. П., ЕГН: *****, и двамата с постоянен адрес: гр.*****, ул.,*****, да заплатят на З. К. И., ЕГН: *****, с постоянен адрес: гр.*****, ул.,*****, по 2000 лева- съдебни разноски във въззивното производство.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____